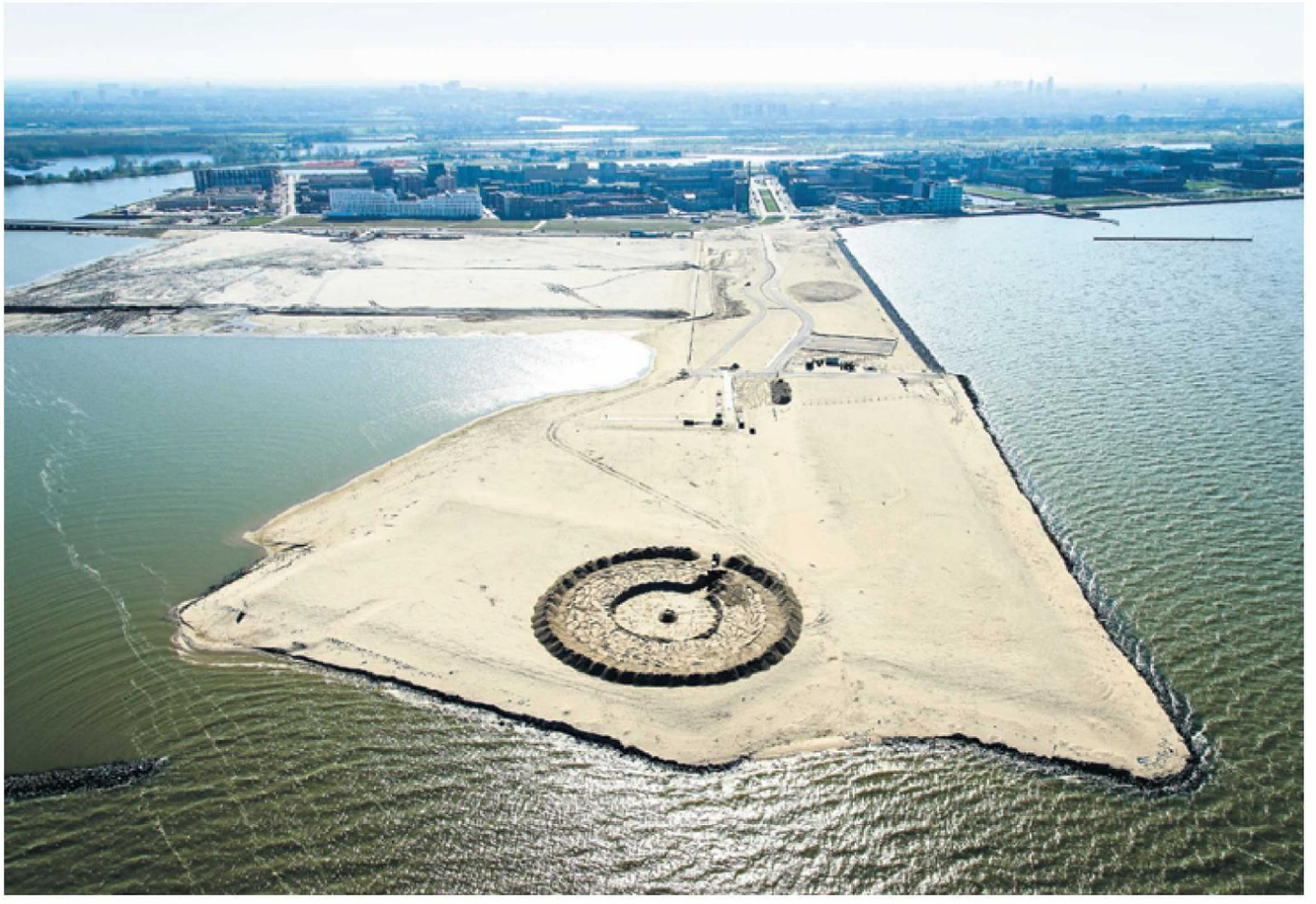
24 september 2015 © Het Financieele Dagblad

GEMEENTEN AMSTERDAM

Een te rooskleurige manier van boekhouden

Te midden van een enquête over financiële chaos loopt de hoofdstedelijke schuldquote op

Prisco Battes
Amsterdam

Het college van de gemeente Amsterdam zit nog maar een jaar in het zadel of de bakens moeten alweer worden verzet. In het coalitieakkoord spraken VVD, D66 en SP af de financiën op orde te brengen. In werkelijkheid stevent de stad af op een schuldpositie die haar boven het hoofd groeit. De schulden nemen de komende jaren met 40% toe tot € 5,7 mrd.

Door de sterke toename van de schuld stijgt de schuldquote — een maatstaf om de financiële gezondheid van lagere overheden te meten — de komende jaren tot zo'n 80%. Nu is die slechts 40%. Gemeentenkoepel VNG houdt een maximum aan van 100%. Boven 130% wordt het volgens de vereniging problematisch.

De financiële richtlijnen van de VNG lijken de hoofdstad dus voorlopig nog enige bewegingsruimte te geven. Maar dat is slechts schijn. Wethouder van Financiën Udo Kock wijst erop dat de manier van boekhouden die Amsterdam er tot nu toe op na houdt, een rooskleurig beeld schetst. De begroting ligt in werkelijkheid namelijk veel lager dan de circa € 6,4 mrd die in de boeken staat. Gemeentelijke afdelingen brengen namelijk diensten bij elkaar in rekening die eigenlijk intern weggestreept zouden moeten worden.

Het gevolg is dat de schuldquote in 2019 in werkelijkheid veel hoger is dan de geraamde 80%. Hoeveel precies kan Kock nog niet zeggen. 'Een 33% lager begrotingstotaal zou resulteren in een nettoschuldquote van toekomstige jaren van ongeveer 130%', schrijft hij in de zogeheten Schuldnotitie aan de gemeenteraad. Kock wijst erop dat ook veel andere gemeenten in werkelijkheid een lagere begroting hebben doordat interne inkomsten en uitgaven tegen elkaar weggestreept moeten worden.

Om de schuldontwikkeling onder controle te krijgen moet het college bepalen of een reeks van geplande investeringen nog wel op dezelfde manier kan doorgaan. Dat is een tegenvaller omdat de stad juist van plan was nieuwe gronden in ontwikkeling te brengen om de toestroom van nieuwe bewoners op te vangen. 'Dit is geen pleidooi om aan te rem te gaan hangen', zegt Kock. ' Maar we gaan nog eens goed door alle investeringsplannen heen.' Hij zegt dat bij het aantrekken van de woningmarkt fouten uit het verleden moeten worden voorkomen. 'Heel veel gemeenten, waaronder ook Amsterdam, moesten afschrijven toen de opbrengsten tegenvielen.'

'Dit is geen pleidooi om aan de rem te gaan hangen', aldus Udo Kock

In de sterke toename van de schulden zijn nog niet alle investeringen meegenomen, bijvoorbeeld die voor de ontwikkeling van de tweede fase van IJburg. De raad heeft daarover nog geen besluit genomen. Wel staat in de periode tot 2019 een totale investering van € 2,6 mrd op het programma waarvan € 1 mrd is bestemd voor het uitgeven van nieuwe gronden in erfpacht. De rest van het geld gaat onder meer naar gebouwen inclusief scholen (€ 0,7 mrd) en naar weg-, water- en rioolwerken en de Noord-Zuidlijn (€ 0,5 mrd).

Amsterdam hoopt bestaande schulden versneld te kunnen aflossen door meer inkomsten te genereren. Zo wil de stad vastgoed gaan verkopen. Zo heeft de gemeente verkoop van haar belangen in de RAI-hallen en de Amsterdam Arena in overweging.

Ook hoopt de stad kopers van woningen op erfpachtgrond te bewegen om de gehele verschuldigde canon in één keer af te kopen. De stad zal huishoudens financieel tegemoet moeten komen omdat veel kopers juist van afkopen afzien omdat ze hun financiering maar moeilijk rond krijgen. De huizenprijzen in de hoofdstad zijn in hoog tempo gestegen tot het niveau van voor de crisis. Tegelijk zijn de kredietnormen voor hypotheken aangescherpt.

De hogere schuldpositie houdt nog geen rekening met de risico's die voortvloeien uit de decentralisatie. Het Rijk hevelt zorgtaken over naar gemeenten. Daar hoort ook een budget bij, maar gemeenten die er niet in slagen de opgelegde bezuinigingen te realiseren, draaien zelf voor de tekorten op.

Kock verwacht niet dat Amsterdam de belastingen na recente verlagingen gaat verhogen. Veel mogelijkheden hebben gemeenten niet. Alleen de ozb-tarieven kunnen omhoog. Kock: 'Amsterdam verlaagt de tarieven van de ozb als de WOZ-waarde stijgt. Dat is al jaren zo en dat blijft zo.'

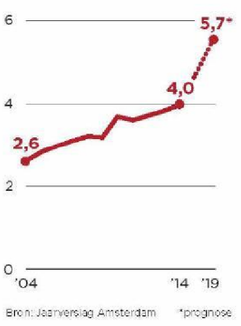
Grootste schulden

Top 10 van gemeenten met de grootste nettoschulden per inwoner in 2013 in €

Schuld Amsterdam

Ontwikkeling externe financieringsmiddelen in € mrd

Uitbreidingskosten van de wijk IJburg kunnen de schuldquote nog verder opvoeren. FOTO SIEBE SWART/ HOLLANDSE HOOGTE